

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 lipca 2017 roku, nr (...), na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że K. B. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. nie podlega od dnia 2 stycznia 2017 roku ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż całokształt okoliczności sprawy przemawia za przyjęciem, że umowa o pracę pomiędzy K. B. (1) a płatnikiem składek została zawarta dla pozorów i w konsekwencji nie może ona rodzić skutków prawnych i stanowić podstawy do uznania, że osoba, która zawarła taką umowę podlega ubezpieczeniom społecznym. W ocenie organu rentowego K. B. (1) nie wykonywała pracy w firmie (...) Sp. z o.o., a została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych jedynie w celu uzyskania tytułu do ubezpieczeń i skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z chorobą przypadającą w okresie ciąży. O pozorności zawartej umowy o pracę świadczy w ocenie organu rentowego fakt, że ubezpieczona w okresie, w którym miała być zatrudniona przeważający czas była niezdolna do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży. Nadto, w okresie wykorzystywania zwolnienia lekarskiego przez K. B. (1) nie został zatrudniony inny pracownik, a jej obowiązki mieli wykonywać inni pracownicy. Zdaniem organu rentowego nie było faktycznej potrzeby zatrudnienia K. B. (1) na stanowisku manager operacyjny. (decyzja – akta ZUS k. 86-84).

Odwołania od powyższej decyzji złożyli ubezpieczona K. B. (1) oraz płatnik (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł..

K. B. (1) zarzuciła naruszenie art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. przez dowolną ocenę materiału dowodowego i bezpodstawne przyjęcie, iż zawarta pomiędzy płatnikiem a ubezpieczoną umowa o pracę była umową pozorną i w konsekwencji uznanie, że ubezpieczona nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu w sytuacji, gdy strony zawarły umowę o pracę, a ubezpieczona świadczyła pracę, za którą otrzymywała wynagrodzenie, wobec czego zawarta umowa o pracę nie ma cech umowy pozornej. Ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji w całości i uznanie, że K. B. (1) jako pracownik płatnika składek (...) Sp. z o.o. w Ł. podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 2 stycznia 2017 r. oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu K. B. (1) podała, że płatnik (...) Sp. z o.o. w Ł. posiadał środki finansowe na zatrudnienie jej jako managera operacyjnego, co było planowane w związku z otwarciem (...) Centrum (...) z pokojami gościnnymi koło K.. Ubezpieczona wskazała, iż do akt sprawy zostały załączone wydruki wiadomości e-mail, z których wynika, iż wywiązywała się z powierzonych jej zadań. U. terenie obiektu w M. miała wydzielone stanowisko pracy, podpisywała codziennie listę obecności. (odwołanie K. B. k. 2-7 akt VIII U 1755/17).

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. w odwołaniu z dnia 3 sierpnia 2017 r. wskazał, że umowa zawarta z K. B. (1) nie ma w żadnej mierze cech pozorności. Świadczy o to fakt, iż ubezpieczona świadczyła pracę za co otrzymywała wynagrodzenie, co płatnik udowodnił złożonymi w trakcie postępowania przed organem dowodami w postaci list płac, listy obecności oraz e-mailami wymienianymi między K. B. (1) a pracownikami spółki. Płatnik zaprzeczył, aby stanowisko zajmowane przez ubezpieczoną było mu niepotrzebne, zaś stwierdzenie organu rentowego, zawarte w decyzji, że pracodawca nie miał potrzeby gospodarczej zatrudnienia ubezpieczonej, jest rażąco bezzasadne i nieprawdziwe. (odwołanie (...) Sp. z o.o. k. 2-4)

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie, przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. (odpowiedzi na odwołania k. 10-11, k. 59-60 akt VIII U 1755/17)

Sprawy z powyższych odwołań zostały zarejestrowane pod sygn. akt VIII U 1754/17 i VIII U 1755/17.

Postanowieniem z dnia 2 lutego 2018 roku Sąd Okręgowy połączył sprawy z ww. odwołań do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. akt VIII U 1754/17. (postanowienie k. 83)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółka z o.o. z siedzibą w Ł. zajmuje się działalnością operacyjną w zakresie restauracji, pokoi gościnnych, konferencji. W styczniu 2016 roku spółka zakupiła P. M. w miejscowości nieopodal K. w celu utworzenia w nim centrum konferencyjno-szkoleniowego. W sierpniu 2016 r. spółka rozpoczęła remont pałacu.

(dowód: zeznania Ł. K. w imieniu płatnika k. 41 -42 nagranie od 00:25:08 do 00:40:26 w zw. z k. 215 – nagranie od 00:03:06 do 00:17:55)

K. B. (1) sama zgłosiła się do Spółki (...) do pracy. Pojawiła się na terenie P. M., mimo braku ogłoszenia o poszukiwaniu pracownika. Ubezpieczona przyniosła swoje CV. K. B. (1) uprzedziła Ł. K. – prezesa zarządy (...) Sp. z o.o. o tym, że jest w ciąży, mimo to została zatrudniona na stanowisku manager operacyjny. (dowód: zeznania Ł. K. w imieniu płatnika k. 41 -42 nagranie od 00:25:08 do 00:40:26 w zw. z k. 215 – nagranie od 00:03:06 do 00:17:55, zeznania K. B. (1) k. 40-41, nagranie od 00:02:26 do 00:25:08 w zw. z k. 215 – nagranie od 00:03:06 do 00:17:55)

Wnioskodawczyni K. B. (1) urodziła się w dniu (...) Ukończyła studia wyższe – licencjackie na kierunku zarządzanie i marketing, oraz studia magisterskie na kierunku dziennikarstwo. W okresie od 2008 do 2009 r. odbywała staw w Szkole Stylizacji i Makijażu jako stylistka. Od 2009 do 2010 r. pracowała jako asystent w dziale marketingu i PR w P. w dziale marketingu, od 2010 r. do 8 marca 2011 r. pracowała jako specjalista (...) w Agencji (...), zaś od 8 marca 2011 r. do 31 grudnia 2016 r. pracowała w (...) S.A., najpierw jako specjalista ds. marketingu, a następnie od 9 marca 2012 r. na stanowisku (...) Manager. (dowód: kwestionariusz osobowy k. 64-62 akt ZUS, świadectwo pracy k. 61-60 akt ZUS, dyplomy k. 40-41)

W dniu 30 grudnia 2016 r. (...) Sp. z o.o. i K. B. (1) sporządzili pisemną umowę o pracę. Z dokumentu tego wynika, że K. B. (1) miała być zatrudniona na stanowisku manager operacyjny z wynagrodzeniem 5350 zł brutto miesięcznie w pełnym wymiarze czasu pracy. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano obszar całego kraju, a dniem rozpoczęcia pracy miał być 2 stycznia 2017 roku. Umowę zawarto na czas nieokreślony. Jako zakres obowiązków na zajmowanym przez ubezpieczoną stanowisku wskazano:

- realizację przyjętej strategii przedsiębiorstwa,
- podejmowanie działań umożliwiających optymalizację kosztów,
- delegowanie zadań i nadzorowanie ich realizacji podległym pracownikom,
- zapewnianie zespołowi ciągłego i spersonalizowanego wsparcia w rozwoju zawodowym,
- budowanie i utrzymywanie wzajemne korzystnych relacji biznesowych z kluczowymi klientami,
- zarządzanie jakością procesów i wsparcie w codziennym rozwiązywaniu problemów,
- organizowanie pracy w zakresie realizacji uzgodnionych planów,
- pozyskiwanie nowych klientów,
- współpraca przy tworzeniu i prowadzenie blogmagazynu,
- naming -kreowanie nazw usług, produktów przedsiębiorstwa,
- opracowywanie treści reklamowych motywujących klientów do kupowania usług i produktów przedsiębiorstwa,

- budowanie długotrwałych relacji z odbiorcami/klientami poprzez interakcję i zaangażowanie obydwu stron,
- przeprowadzenie szybkiego i dogłębnego researchu dotyczącego różnych tematów,
- rozpatrywanie reklamacji,
- wykonywanie dodatkowych zadań zleconych przez przełożonego.

(dowód: umowa o pracę z dnia 30.12.2016 r. k. 56 akt ZUS, zakres obowiązków pracownika k. 52-52 akt ZUS)

Powyzszą umowę o pracę ubezpieczona podpisała podczas korzystania ze zwolnienia lekarskiego. W dniu 3 stycznia 2017 r. lekarz medycyny pracy – dr A. P. wydał orzeczenie nr (...), w którym stwierdził brak przeciwwskazań zdrowotnych i zdolność wnioskodawczynie do podjęcia pracy na stanowisku manager operacyjny. Ubezpieczona nie poinformowała lekarza, iż korzystała ze zwolnienia lekarskiego. (dokumentacja medyczna k. 265, orzeczenie k. 89, uzupełniające zeznania ubezpieczonej k. 312v.-313 – nagranie od 00:11:59 do 00:34:46)

Płatnik składek zgłosił K. B. (1) do ubezpieczeń społecznych od dnia 2 stycznia 2017 r. (okoliczność bezsporna)

W dniu zawarcia umowy K. B. (1) była w ósmym tygodniu ciąży. Ubezpieczona podpisała listy obecności za okres od dnia 2 stycznia 2017 r. do 22 lutego 2017 r. Od dnia 23 lutego 2017 roku przebywała na zwolnieniu lekarskim ze względu na powikłania związane z ciążą. Wnioskodawczynie urodziła dziecko w dniu 1 sierpnia 2017 roku.

(dowód: dokumentacja medyczna wraz z kartą przebiegu ciąży k. 105-109, odpis skrócony aktu urodzenia dziecka k. 39-39v., listy obecności k. 34-33 akt ZUS)

W styczniu i lutym 2017 roku K. B. (1) pojawiała się w P. M.. W tym czasie obiekt był remontowany. Była wykonywana rewitalizacja ścian, prace malarskie, tynkarskie, remont podłóg. Ubezpieczona zajmowała się wyszukiwaniem pracowników, kucharzy. K. B. (1) oprowadzała klientów po P., a także korespondowała mailowo na temat spraw związanych ze spółką (...) m.in. na temat wyboru logotypu.

Ubezpieczona odbyła spotkania z M. G. – Prezesem Zarządu (...) Regionu (...) oraz z M. D. Miejskiej Powiatowej Biblioteki Publicznej w K.. M. G. miała zamiar zorganizować galę konkursów dla przedsiębiorców w branży rolniczej. K. B. (1) przedstawiła jej ofertę zorganizowania gali w P. M., oprowadziła ją również po obiekcie. M. K. (1) była zainteresowana organizacją (...) w P. M.. K. B. (1) wraz z M. K. (2) przyjechały do Biblioteki, aby zareklamować nowy obiekt.

K. B. (3) otrzymała wynagrodzenie za okres styczeń-marzec 2017 roku na rachunek bankowy. W styczniu 2017 roku była to kwota 3.799,02 zł, w lutym 3.799,01 zł, w marcu – 3.425,83 zł.

(dowód: zeznania M. K. k. 42-42 – nagranie od 00:40:29 do 00:56:52, k. 312 – nagranie od 00:05:00 do 00:09:57, zeznania M. G. k. 114 – nagranie od 00:05:35 do 00:14:28, zeznania M. K. k. 114-115 – nagranie od 00:14:28 do 00:23:01, wydruki wiadomości e-mail k. 9-28 oraz k. 28-11 akt ZUS, , potwierdzenia przelewów k. 58-60)

(...) Sp. z o.o. nie nawiązała stosunku pracy z żadnym pracownikiem, który miałby zastępować K. B. (1) w okresie jej absencji. Podczas jej nieobecności zastępowały ją inne osoby Ł. K. oraz M. C..

Inni managerowie zatrudnieni u płatnika otrzymują wynagrodzenie o połowę niższe niż wynagrodzenie ubezpieczonej np. M. C. zatrudniony na stanowisku manager restauracji i baru w czerwcu 2017 r. otrzymywał wynagrodzenie 2000 zł brutto miesięcznie. M. K. (2), która jest pracownikiem biurowym płatnika, a jest ciotką prezesa spółki P., zatrudniona jest w połowie wymiaru czasu pracy z wynagrodzeniem wahającym się od 1530 zł do 1760 zł. Mimo relacji rodzinnych wynagrodzenie M. K. (2) zawsze było niskie.

(dowód: umowa o pracę z M. C. k. 96, zeznania M. K. k. 42-42 – nagranie od 00:40:29 do 00:56:52, k. 312 – nagranie od 00:05:00 do 00:09:57, zeznania Ł. K. w imieniu płatnika k. 41 -42 nagranie od 00:25:08 do 00:40:26 w zw. z k. 215 – nagranie od 00:03:06 do 00:17:55)

W dniu 17 stycznia 2017 r. K. B. (1) była w Ł., w Centrum Handlowym Manufaktura, gdzie robiła zakupy w godzinach co najmniej od 11:17 do 14:28. W tych godzinach ubezpieczona dokonała transakcji przy użyciu karty debetowej w T. M. na kwotę 54 zł, w salonie (...) na kwotę 200 zł, w sklepie (...) na kwotę 398,40 zł, w Restauracji (...) na kwotę 39,98 zł, w sklepie (...) od Pokoleń na kwotę 25,80 zł. Ubezpieczona podpisała listę obecności w rubryce oznaczającej dzień 17 stycznia 2017 r. (dowód: wydruk odpowiedzi z jednostki merytorycznej k. 211, uzupełniające zeznania ubezpieczonej k. 312v.-313 – nagranie od 00: 11:59 do 00:34:46, wyciąg z rachunku bankowego ubezpieczonej k. 122-126, lista obecności za styczeń 2017 r. k. 34 akt ZUS, uzupełniające zeznania ubezpieczonej k. 312v.-313 – nagranie od 00: 11:59 do 00:34:46)

W dniach od 26 do 29 stycznia 2018 r. K. B. (1) przebywała w Hotelu (...) w S.. Pobyt był zarezerwowany na imię i nazwisko: K. B. (4), jednak w karcie meldunkowej wskazano numer PESEL ubezpieczonej tj. (...). Ubezpieczona podpisała listę obecności w rubryce oznaczającej dni 26 i 27 stycznia 2017 r. (dowód: potwierdzenie rezerwacji k. 196-197, paragony k. 198-201, karta meldunkowa k. 202, uzupełniające zeznania ubezpieczonej k. 312v.-313 – nagranie od 00: 11:59 do 00:34:46, lista obecności za styczeń 2017 r. k. 34 akt ZUS)

Po powrocie z urlopu wychowawczego ubezpieczona w okresie od 1 sierpnia 2018 r. do 30 listopada 2018 r. była zatrudniona u płatnika w ¼ wymiaru czasu pracy. Z wnioskodawczynią rozwiązano umowę o pracę za wypowiedzeniem, którego okres upłynął w dniu 30 listopada 2018 r. Wypowiedzenie umowy o pracę nastąpiło z uwagi na likwidację stanowiska pracy z powodu zmian organizacyjnych w zakładzie pracy (dowód: świadectwo pracy k.318-319, wypowiedzenie k. 320).

Przed podpisaniem umowy o pracę z płatnikiem, ubezpieczona pracowała w (...) S.A. na czas określony do 31 grudnia 2016 r. Pracodawca podjął decyzję o nieprzedłużaniu tej umowy z ubezpieczoną, o czym K. B. (1) została poinformowana mailowo w dniu 8 grudnia 2016 r. (dowód: wydruk korespondencji e-mail k. 321)

(...) Sp. z o.o. w 2016 r. odnotowała przychód w kwocie 1.115.661,02 zł, a dochód w kwocie 284.319,14 zł. W 2017 r. przychód wyniósł 1.060.826,89 zł, a dochód 87.791,17 zł. W okresie poprzedzającym bezpośrednio zatrudnienie ubezpieczonej (październik-grudzień 2016 r.) odnotowano przychód w wysokości 338.526,41 zł, a dochód w wysokości 212.161,33 zł. Po zatrudnieniu ubezpieczonej sytuacja finansowa spółki ulegała pogorszeniu. Został zaciągnięty kredyt. Zaś obiekt P. M. został wystawiony do sprzedaży. (dowód: zestawienie przychodów i dochodów k. 74, zeznanie CIT-8 za 2016 r. k. 10-9v. akt ZUS, zeznania M. K. k. 42-42 – nagranie od 00:40:29 do 00:56:52, k. 312 – nagranie od 00:05:00 do 00:09:57, uzupełniające zeznania ubezpieczonej k. 312v.-313 – nagranie od 00: 11:59 do 00:34: 46)

Powyższe ustalenie faktyczne Sąd Okręgowy poczynił na podstawie przytoczonych powyżej dowodów w postaci dokumentów, wydruków, zeznań świadków, a także częściowo – na podstawie dowodu z przesłuchania stron.

Sąd nie dał wiary przesłuchaniu K. B. (1) oraz Ł. K. w zakresie w jakim wskazywali oni na to, że praca ubezpieczonej miała mieć nienormatywny czas pracy, liczyło się wykonanie zadań oraz w zakresie, w którym wskazywano na świadczenie przez ubezpieczoną pracy. Fakty te nie znalazły potwierdzenia w pozostałym zebranym materiale dowodowym. Przede wszystkim, należy wskazać, iż czynności podejmowane przez K. B. (1) mimo iż teoretycznie wchodziły we wskazany przez płatnika zakres obowiązków pracownika, jednak nie sposób przyjąć aby pojedyncze czynności, czy też spotkania, a nawet maile były wykonywaniem pracy w rozumieniu art. 22 § 1 k.p. O ile, rzeczywiście dokonywanie zakupów, w godzinach przedpołudniowych samo w sobie nie jest niczym niezwykłym przy tzw. zadaniowym/nienormatywnym czasie pracy, to już odbywanie czterodniowego wyjazdu do S., przy czym dwa dni z tego wyjazdu miały miejsce w tygodniu pracy, bez delegacji pracodawcy, uzasadnia przypuszczenie, iż nie była to podróż służbowa. Sąd nie dał przy tym wiary przesłuchaniu ubezpieczonej co do tego, iż podczas tego wyjazdu załatwiała ona sprawy służbowe. Po pierwsze, ubezpieczona najpierw wskazała, iż przyjechała ona z mężem po

teściową w dniu 29 stycznia 2017 r., a następnie podała, iż nie pamięta, ale być może była w G. od dnia 26 stycznia 2017 r., przy czym połączyła sprawy prywatne ze sprawami służbowymi. Następnie wskazała, że przy meldowaniu się w hotelu podała swój numer PESEL. Ł. K. pytany o delegację ubezpieczonej do G., wskazał, iż to do niej należało szukanie klientów i od niej zależało, gdzie oni będą poszukiwani. Sam nigdy nie wystawiał delegacji. Jednocześnie należy wskazać, iż zdaniem Sądu nieracjonalnym jest szukanie klientów w S., czy też G., w miastach oddalonych od K. o znaczną odległość. Takie zachowanie jest nielogiczne. Zdaniem Sądu, wyjazd ubezpieczonej do G., S. był wyjazdem prywatnym (zresztą to ubezpieczona poniosła koszty tego wyjazdu).

Nie znalazły również potwierdzenia w materiale dowodowym twierdzenia wnioskodawczyni co do tego, iż jej poprzedni pracodawca (...) S.A. chciał przedłużyć z nią umowę. Przeczą temu maile załączone do akt sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963 ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Na mocy art. 11 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy osoby te podlegają także obowiązkowemu ubezpieczeniu chorobowemu, a na mocy art. 12 ust. 1 ubezpieczeniu wypadkowemu. Art. 13 pkt 1 powołanej ustawy przewiduje, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu pracownicy podlegają od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Z kolei art. 8 ust 1 nakazuje za pracownika uważać osobę pozostającą w stosunku pracy.

W świetle powyższego przepisów podstawową przesłanką objęcia zakresem ubezpieczenia społecznego jest posiadanie statusu pracownika. Poza sporem pozostaje, iż pracownikiem zostaje się przez nawiązanie stosunku pracy.

Art. 22 § 1 k.p. stanowi, iż przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Z powołanego powyżej unormowania wywodzi się zespół cech stosunku pracy, różniących go od innych stosunków prawnych, na podstawie których może być świadczona praca, w szczególności od niektórych stosunków zobowiązaniowych prawa cywilnego. Do cech tych zalicza się między innymi osobiste świadczenie pracy przez pracownika, zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy, a nie do wykonania pracy, co oznacza, że stosunek pracy ma charakter ciągły. Kolejna cecha tego stosunku to zawłaszczanie wyniku pracy przez pracodawcę i wykonywanie pracy w warunkach podporządkowania, to jest pod kierownictwem pracodawcy. Przy tym pracownik nie odpowiada za wynik pracy, ale za samo staranne świadczenie pracy.

W przedmiotowej sprawie strony sporządziły pisemną umowę o pracę. Umowa ta była zawarta na czas nieokreślony i wykonywanie pracy miało rozpocząć się 2 stycznia 2017 r. Z tego tytułu wnioskodawczyni została zgłoszona do ubezpieczeń. W tym miejscu wskazać należy, iż samo zawarcie umowy o pracę i zgłoszenie do ubezpieczeń nie daje podstawy do podlegania ubezpieczeniom bowiem, jak wynika z brzmienia przytoczonych przepisów, jedynie rzeczywiste pozostawanie w stosunku pracy, daje podstawę do podlegania ubezpieczeniom. Pogląd ten nie budzi żadnych wątpliwości i znajduje potwierdzenie w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 lutego 2013 roku (sygn. akt I UK 472/12) zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego z tytułu sporządzenia umowy o pracę bez nawiązania stosunku pracy wiążącego się z wykonywaniem obowiązków pracowniczych nie ma podstawy faktycznej.

Ponadto, jak wskazuje się w orzecznictwie, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacanie składki przez podmiot, który nie świadczy pracy, nie stanowi przesłanki objęcia ubezpieczeniem społecznym i stania się jego podmiotem. Skutku takiego nie wywołuje zawarcie umowy o pracę, której strony stwarzają pozór realizacji przez ubezpieczonego czynności odpowiadających treści art. 22 k.p., czyli wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, za wynagrodzeniem, odpowiadającym ilości i jakości świadczonej pracy (art. 78 k.p.). Tym samym,

bycie podmiotem ubezpieczenia związane jest wyłącznie z realizacją podstawowego dla stosunków tego ubezpieczenia warunku wykonywania pracy w ramach stosunku pracy. W świetle tego istotne jest, czy pracownik zawierający umowę o pracę w rzeczywistości pracą taką wykonywał (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2011 roku, sygn. akt II UK 69/11 LEX nr 1108830).

Sąd Najwyższy w wyroku z 12 lipca 2012 roku (sygn. akt II UK 14/12 LEX nr 1216864) podkreślił, że jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli gdy strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy, to taką umowę należy potraktować jako zawartą dla pozorów i przez to nie mogącą stanowić tytułu do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym. W uzasadnieniu Sąd Najwyższy wskazał, że art. 83 § 1 k.c. określa czynność prawną pozorną jako oświadczenie woli złożone drugiej stronie, które musi być złożone tylko dla pozorów, a jego adresat musi mieć tego świadomość (zgadzać się na dokonanie czynności prawnej dla pozorów), przy czym przesłanki te muszą wystąpić łącznie. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę w każdym wypadku nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Brak zamiaru wywołania skutków prawnych oznacza, że osoba składająca oświadczenie woli albo nie chce w ogóle wywołać żadnych skutków prawnych, albo też chce wywołać inne, niż wynikałyby ze złożonego przez nią oświadczenia woli. Stąd też podstawowe znaczenie w sprawie miało ustalenie, czy istotnie wnioskodawców łączył stosunek pracy w rozumieniu art. 22 k.p., bowiem to jedynie daje prawo do objęcia ubezpieczeniem społecznym z tego tytułu.

W ocenie Sądu Okręgowego sporządzona w dniu 30 grudnia 2017 roku umowa o pracę nosi cechy umowy pozornej, nawiązanej jedynie w celu uzyskania świadczeń przysługujących pracownikowi z tytułu ubezpieczenia społecznego. Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe nie daje bowiem podstaw do przyjęcia, iż odwołująca się K. B. (1) faktycznie świadczyła pracę na rzecz (...) Sp. z o.o. w Ł. w ramach pracowniczego stosunku pracy. O pozorności danej umowy decydują okoliczności wynikające z art. 83 § 1 k.c., które muszą występować w momencie składania przez strony oświadczeń woli. Czynność prawną pozorną charakteryzuje się trzema elementami, które muszą wystąpić łącznie: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów.

Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę w każdym wypadku nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Brak zamiaru wywołania skutków prawnych oznacza, że osoba składająca oświadczenie woli, albo nie chce w ogóle wywołać żadnych skutków prawnych, albo też chce wywołać inne, niż wynikałoby ze złożonego przez nią oświadczenia woli. Ponadto, aby uznać czynność prawną za pozorną adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na złożenie tego oświadczenia jedynie dla pozorów. Podkreślić należy, że o pozorności zawartej w niniejszej sprawie umowy o pracę nie świadczy fakt, iż już w dniu jej zawarcia skarżąca była w ciąży. Nie budzi bowiem wątpliwości, że obowiązujące przepisy nie zakazują zawierania umów o pracę z kobietami w ciąży, który to zakaz stałby w oczywistej sprzeczności z podstawową zasadą prawa pracy określoną w art. 11³ k.p., wprowadzającą zakaz jakiegokolwiek dyskryminacji w stosunkach pracy. Nie można przyjmować pozorności oświadczenia woli, gdy pracownik podjął i wykonywał pracę, a pracodawca świadczenie to przyjmował (por. SN w wyroku z dnia 14 marca 2001 roku, II UKN 258/00, OSNP 2002/21/527).

W tym miejscu zaznaczyć należy, że to na skarżących w myśl art. 6 k.c. spoczywał ciężar wykazania, że K. B. (1) faktycznie świadczyła pracę na rzecz (...) Sp. z o.o. Odwołująca w ramach stosunku pracy wykonywać miała szereg czynności istotnych dla prowadzonej przez pracodawcę działalności gospodarczej. Czynności te zostały sprecyzowane w dokumencie wskazującym zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności. W toku niniejszego postępowania zostały wykazane poszczególne czynności, które miała wykonywać ubezpieczona w ramach stosunku pracy. Było to: prowadzenie korespondencji mailowej ze współpracownikami odnośnie projektowanego logotypu, spotkania z klientami i poszukiwanie pracowników. Ubezpieczona otrzymywała również wynagrodzenie za pracę na rachunek bankowy. Jednakże należy zauważyć, iż ubezpieczona przedmiotową umowę o pracę zawarła już przebywając na zwolnieniu lekarskim, a zatem wprowadziła badającego ją lekarza medycyny pracy w błąd co do swojej obecnej

zdolności do pracy. Nadto, wynagrodzenie ubezpieczonej było określone znacznie wyżej niż innych pracowników zatrudnionych w (...) Sp. z o.o., którzy zazwyczaj otrzymywali wynagrodzenie minimalne. Ustanowienie tak wysokiego wynagrodzenia dla ubezpieczonej jest tym bardziej nieracjonalne z ekonomicznego punktu widzenia w sytuacji, w której pracodawca czyni inwestycje tj. zakupuje i remontuje obiekt o charakterze restauracyjno-hotelarskim. Potwierdzają to też późniejsze kłopoty finansowe spółki. W tym również pracownicy na stanowisku menedżera otrzymywali o połowę mniejsze wynagrodzenie niż ubezpieczona. Co więcej, w trakcie postępowania dowodowego okazało się, że - wbrew stanowisku ubezpieczonej - jej poprzedni pracodawca nie był zainteresowany przedłużeniem umowy o pracę z K. B. (1), a zatem nie znajdowała się ona w położeniu pozwalającym na dobrowolną rezygnację z pracy i poszukiwanie nowej. Nie umknęło uwadze Sądu, iż ubezpieczona podpisała umowę o pracę na czas nieokreślony, co jest praktyką nietypową, zwłaszcza dla pracownika, którego się nie zna i który sam się zgłasza do pracy, bez wystawionego wcześniej ogłoszenia w tym zakresie. Wszystkie te okoliczności świadczą o tym, iż umowa o pracę z dnia 30 grudnia 2016 r. była umową pozorną, zaś spotkania z klientami, prowadzenie korespondencji mailowej i a nawet wypłata wynagrodzenia są czynnościami mającymi na celu uwiarygodnienie tejże umowy. Należy podkreślić, iż nawet pojedyncze zachowania mieszczące się w ramach obowiązków pracowniczych nie mogą być uznane za świadczenie pracy, jeśli nie mają one ciągłego charakteru. Wnioskodawca takiego ciągłego charakteru nie udowodnił.

W ocenie Sądu każde zatrudnienie musi mieć uzasadnienie bądź to ekonomiczne, bądź wynikające z kwalifikacji przyszłego pracownika, jego wiedzy i przygotowania, a także potrzeby zatrudnienia. Zaznaczyć należy, że stanowisko menedżera operacyjnego zostało utworzone specjalnie w celu zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych odwołującej. Przedmiotowe stanowisko nie istniało przed zawarciem przez strony umowy o pracę. Nadto nikt nie został zatrudniony po powstaniu u wnioskodawczyni długotrwałej niezdolności do pracy.

W ocenie Sądu K. B. (1) nie wykonywała na rzecz (...) Sp. z o.o. czynności charakterystycznych dla stosunku pracy. Odwołująca nie udowodniła, że w spornym okresie była zatrudniona w ramach rzeczywistego, a nie pozornego stosunku pracy i nie udźwignęła ciężaru dowodu w tym zakresie.

Potwierdzeniem rzeczywistego świadczenia pracy nie może być umowa o pracę, czy też lista obecności. Są to bowiem dokumenty stworzone na potrzeby zgromadzenia wymaganej prawem dokumentacji pracowniczej, a nie są one dowodem na faktyczne świadczenie pracy.

Należy zaznaczyć, iż dokument w postaci umowy o pracę nie jest niepodważalnym dowodem na to, że osoby podpisujące go faktycznie złożyły oświadczenia woli o treści zapisanej w dokumencie. Mimo istnienia formalnej umowy o pracę, możliwe jest ustalenie, że w konkretnych okolicznościach faktycznych zawarta ona została dla pozorów (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 września 2015 roku, sygn. akt III AUa 622/15). O tym czy strony istotnie nawiązały umowę o pracę nie decyduje zatem formalne podpisanie umowy nazwanej umową o pracę, lecz faktyczne i rzeczywiste realizowanie na jej podstawie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy - przede wszystkim świadczenie pracy przez pracownika z zamiarem wykonywania obowiązków pracowniczych, czyli świadczenie pracy podporządkowanej, w charakterze pracownika, w czasie i miejscu oznaczonym przez pracodawcę. Tym samym w odniesieniu do umowy o pracę pozornosc polega na tym, że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z tej umowy, a określonych w art. 22 k.p.

Konsekwencją powyższego jest przyjęcie, że przedmiotowa umowa o pracę jest nieważna na mocy art. 83 § 1 k.c., a także, iż pomiędzy skarżącymi nie powstał stosunek pracy w rozumieniu art. 22 k.p. Jak już wyżej wspomniano, art. 83 § 1 k.c. określa czynność prawną pozorną jako oświadczenie woli złożone drugiej stronie, które musi być złożone tylko dla pozorów, a jego adresat musi mieć tego świadomość, przy czym przesłanki te muszą wystąpić łącznie. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę w każdym wypadku nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Taka też sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie.

(...) Sp. z o.o. nie mieli zamiaru wywołać skutków prawnych jakie wiążą się z zawarciem umowy o pracę, tj. nie chcieli powstania zobowiązania w którym pracownica miałaby świadczyć na rzecz pracodawcy pracę, a pracodawca tę pracę

przyjmować za wynagrodzeniem. Strony nie tylko nie miały zamiaru realizować postanowień umowy ale także jej nie zrealizowały, a zatem nie istniał pomiędzy nimi stosunek pracy, skoro pracownik pracy nie wykonywał a pracodawca go nie zatrudniał. W takim zaś przypadku nie mógł powstać tytuł ubezpieczenia, pod którym odwołująca została zgłoszona. Zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego następuje wówczas jedynie pod pozorem zatrudnienia, a zatem dotyczy osoby, która nie może być uznana za podmiot tego rodzaju ubezpieczenia, ponieważ nie świadczy pracy w ramach stosunku pracy i przez to nie można jej przypisać cech pracownika (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2001 r., II UKN 244/00, OSNP 2002 nr 20, poz. 496).

Sąd wnioskodawczyni K. B. (1) w spornym okresie, stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych nie podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu. W świetle powyższych rozważań w pełni zasadna była zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W oparciu o powyższe na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołania (punkt 1 sentencji wyroku).

O kosztach w pkt. 2 sentencji wyroku Sąd orzekł stosownie do treści art.98 k.p.c. w związku z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu z daty wpływu sprawy do Sądu czyli od wartości przedmiotu sporu.

Zarządzenie: Odpis wyroku z uzasadnieniem

doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.